

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ

для здобувачів вищої освіти 3 курсу денної форми здобуття освіти
Освітньої програми «Менеджмент»
Спеціальності 073 «Менеджмент»
Галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

ВИКЛАДАЧІ

ДЕРЕНСЬКА Яна Миколаївна	доцент кафедри менеджменту, маркетингу та забезпечення якості у фармації, канд. екон. наук, доцент	<u>derenska@nuph.edu.ua</u>	Інформація про викладача https://mmqaph.nuph.edu.ua/derenska-jana-mikolaivna/
--------------------------------	--	---	---

- Назва закладу вищої освіти та підрозділу:** Національний фармацевтичний університет, кафедра менеджменту, маркетингу та забезпечення якості у фармації
- Адреса кафедри:** 61121, м. Харків, вул. Валентинівська, 4, 3-й поверх, т. 0572-67-91-72.
- Веб-сайт кафедри:** <https://mmqaph.nuph.edu.ua/>
- Консультації:** відбуваються онлайн відповідно до графіку, який розміщено на сайті кафедри менеджменту, маркетингу та забезпечення якості у фармації (за посиланням <https://mmqaph.nuph.edu.ua/grafiki-potochnih-konsultacij/>).
- Анотація освітнього компонента:** освітній компонент є вибіркоким в програмі підготовки здобувачів спеціальності 073 Менеджмент за освітньою програмою «Менеджмент»; закладає теоретичні основи процесу формування та управління витратами. Питання, які розглядаються в «Управлінні витратами» мають важливе значення для майбутнього менеджера, оскільки дають змогу розуміти принципи побудови систем формування та функціонування витрат.
- Мета викладання освітнього компонента:** набуття теоретичних та відпрацювання практичних навичок формування витрат за видами, центрами відповідальності та носіями для мінімізації їх рівня та обґрунтування оптимальних господарських рішень.
- Компетентності відповідно до освітньої програми:**
Soft- skills / Загальні компетентності (ЗК):
ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
Hard-skills / Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):
ФК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.
ФК 7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.
- Програмні результати навчання (ПРН):**
ПРН 4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.
ПРН 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.
ПРН 8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

9. Статус освітнього компонента: *вибірковий.*

10. Пререквізити освітнього компонента: «Економіка і фінанси підприємства».

11. Обсяг освітнього компонента: 4 кредити ЄКТС 120 годин: 57 годин аудиторних занять, з них – 19 годин лекцій, 38 годин – практичних занять; 63 години самостійної роботи.

12. Організація навчання:

Методи навчання:

- *пояснювальний (інформаційно-репродуктивний) метод:* Lecture-based learning – лекції, інший навчальний контент;
- *репродуктивний метод:* практичні заняття;
- *проблемне викладання:* Brainstorming – метод «мозкового штурму»; Case-based learning – метод кейсів;
- *частково-пошуковий метод:* Team-based learning – метод роботи в малих групах.

Зміст освітнього компонента:

Змістовий модуль 1. Загальна характеристика витрат. Особливості обчислення витрат підприємства та витрат на виробництво та реалізацію продукції.

Тема 1. Сутність, види та структура витрат.

Тема 2. Система управління витратами.

Тема 3. Методи оцінки окремих елементів витрат.

Тема 4. Методи розрахунку витрат.

Тема 5. Формування витрат за місцями і центрами відповідальності.

Тема 6. Методичні основи обчислення собівартості окремих виробів.

Тема 7. Організація процесу управління витратами.

Тема 8. Оптимізація операційної системи підприємства за критерієм витрат.

Організація самостійної роботи:

Самостійна робота включає в себе виконання практичних, ситуативних завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу за темами освітнього компонента, підготовку наукової доповіді (есе) за однією з тем освітнього компонента (за вибором).

13. Види та форми контролю:

Види та форми контролю:

Поточний контроль:

Контроль знань на кожному занятті (з кожної теми усне опитування, складання тестових завдань, наукова доповідь, колективне та самостійне вирішення ситуативних (розрахункових) задач, обговорення кейсів, спостереження за роботою здобувачів в групі при обговоренні ситуативних завдань.

Контроль змістового модулю: складання тестових завдань, вирішення ситуативних (розрахункових) задач.

Умови допуску до контролю змістового модулю: наявність мінімальної кількості балів за заняття змістового модулю 1.

Семестровий контроль:

Форма семестрового контролю: семестровий залік.

Умови допуску до семестрового контролю:

поточний рейтинг більше 60 балів, наявність мінімальної кількості балів за контроль змістового модулю 1, відсутність невідпрацьованих пропусків практичних занять, виконання всіх видів робіт та вимог, які передбачені робочою програмою освітнього компонента.

14. Система оцінювання з освітнього компонента:

Оцінювання засвоєння тем освітнього компонента під час занять:

Номер теми освітнього компонента	Максимальна кількість балів за тему	Розподіл максимальної кількості балів за тему за видами робіт	Види робіт, за які здобувач отримує бали
Змістовий модуль 1			
Тема 1.	6	2,5	тестування
		1	усна відповідь
		2,5	вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань
Тема 2.	6	2,5	тестування
		1	усна відповідь
		2,5	вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань
Тема 3.	6	2,5	тестування
		1	усна відповідь
		2,5	вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань
Тема 4.	6	2,5	тестування
		1	усна відповідь
		2,5	вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань
Тема 5.	6	2,5	тестування
		1	усна відповідь
		2,5	вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань
Тема 6.	6	2,5	тестування
		1	усна відповідь
		2,5	вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань
Тема 7.	6	2,5	тестування
		1	усна відповідь
		2,5	вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань
Тема 8.	6	2,5	тестування
		1	усна відповідь
		2,5	вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань
Тема 1-8	12	12	підготовка наукової доповіді (есе)
Всього балів за змістовий модуль 1:		60	
Всього балів за модуль:		60	

Вивчення освітнього компонента здобувачами вищої освіти можливе за допомогою неформальної освіти. Замість виконання видів робіт з будь-якої теми освітнього компонента можуть зараховуватись такі види робіт здобувача вищої освіти:

– проходження онлайн-курсів на платформах Coursera (онлайн-курс «Cost accounting», <https://www.coursera.org/specializations/costaccounting#about>), Prometheus тощо

(за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);

– участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, вебінарах з теми освітнього компонента (з підготовкою есе, тез доповідей, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено програмою заходу, або тезами доповідей, або відповідним сертифікатом);

– участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з теми освітнього компонента (в розробці анкетних форм, проведенні експериментальних досліджень, обробці результатів дослідження, підготовці звіту, презентації результатів тощо, що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів).

Оцінювання здобувачів за видами робіт під час занять:

<i>Види робіт, за які здобувач отримує бали</i>	<i>Максимальна кількість балів</i>
тестування	20
відповіді на теоретичні питання	8
вирішення ситуативних (розрахункових) завдань	20
підготовка наукової доповіді (есе)	12
<i>Всього балів:</i>	<i>60</i>

Оцінювання під час контролю змістового модулю:

<i>Види робіт, за які здобувач отримує бали</i>	<i>Розподіл максимальної кількості балів за контроль змістового модулю за видами робіт</i>	<i>Максимальна кількість балів за контроль змістового модулю</i>
<i>Змістовий модуль 1</i>		
тестування	20	40
вирішення практичного завдання	20	
<i>Всього балів за контроль змістового модулю:</i>		<i>40</i>

Оцінювання самостійної роботи здобувача освіти:

під час поточного контролю: 12 балів - підготовка наукової доповіді (есе)

під час контролю змістового модулю 1: білети до змістового модуля 1 включають тестові та розрахункові завдання для самостійного вивчення

Шкала оцінювання семестрового заліку:

При вивченні освітнього компонента застосовується декілька шкал оцінювання: 100-бальна шкала, недиференційована («зараховано», «не зараховано») двобальна шкала та рейтингова шкала ECTS. Результати конвертуються із однієї шкали в іншу згідно таблиці.

<i>Сума балів за 100-бальною шкалою</i>	<i>Шкала ECTS</i>	<i>Оцінка за недиференційованою шкалою</i>
90-100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано
1-34	F	

15. Політики освітнього компонента:

Політика щодо академічної доброчесності. Ґрунтується на засадах академічної доброчесності, наведених в ПОЛ «Про заходи щодо запобігання випадків академічного плагіату у НФаУ». Списування при оцінюванні успішності здобувача вищої освіти під час контрольних заходів на практичних (семінарських, лабораторних) заняттях, контролю змістових модулів та семестрового екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем.

Політика щодо відвідування занять. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відвідувати навчальні заняття (ПОЛ «Про організацію освітнього процесу НФаУ») згідно з розкладом (<https://nuph.edu.ua/rozklad-zanyat/>), дотримуватися етичних норм поведінки.

Політика щодо дедлайнів, відпрацювання, підвищення рейтингу, ліквідації академічної заборгованості. Відпрацювання пропущених занять здобувачем вищої освіти здійснюється відповідно до ПОЛ «Положення про відпрацювання здобувачами пропущених навчальних занять та порядок ліквідації академічної різниці в навчальних планах у НФаУ» згідно з встановленим на кафедрі графіком відпрацювань пропущених занять. Підвищення рейтингу та ліквідація академічної заборгованості з освітнього компонента здійснюється здобувачами освіти відповідно до порядку, наведеного в ПОЛ «Про порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у НФаУ». Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених кафедрою для виконання видів письмових робіт з освітнього компонента. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – до 20% від максимальної кількості балів за даний вид роботи.

Політика щодо оскарження оцінки з освітнього компонента (апеляцій). Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження (апеляцію) оцінки з освітнього компонента, отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до ПОЛ «Положення про оскарження результатів семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти у НФаУ».

Політика щодо визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здобувачами вищої освіти. Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті відповідно до ПОЛ «Про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здобувачами вищої освіти у НФаУ».

В рамках академічної свободи викладача замість виконання видів робіт з теми освітнього компонента можливим є зарахування неформальної освіти здобувача вищої освіти.

16. Інформаційне та навчально-методичне забезпечення освітнього компонента:

Обов'язкова література	1. Данилко В. К. Управління витратами : навч. посіб. / В. К. Данилко, О. М. Кушніренко, К. С. Марченко. К. : Каравела, 2016. 216 с. 2. Посилкіна О. В. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / О. В. Посилкіна, Ю. С. Братішко, О. В. Гладкова ; НФаУ. - Х. : НФаУ, 2018. - 194 с. 3. Сагайдак-Нікітюк Р. В. Управління господарською діяльністю підприємства : навч. посіб. / Р. В. Сагайдак-Нікітюк, А. Б. Гончаров, О. В. Доровський ; НФаУ. - Х. : 2015. 256 с. 4. Посилкіна О. В. Методичні рекомендації до виконання практичного завдання "Розробка плану собівартості продукції витрат підприємства" з дисципліни "Управління витратами" [Текст] : для студ., які навчаються за освіт. прогр. "Економіка підприємства" / О. В. Посилкіна, В. Г. Котлярова ; НФаУ. - Х. : НФаУ, 2017. - 44 с. 5. Посилкіна О.В. Управління витратами [Текст] : метод. рек. до викон. самот. роботи для студ., які навчаються за освіт. прогр. "Економіка підприємства" / О. В. Посилкіна, В. Г. Котлярова ; НФаУ. - Х. : НФаУ, 2017. - 55 с. 6. Посилкіна О.В. Управління витратами [Текст] : метод. рек. до семінар. занять для здобувачів вищої освіти першого рівня за освітньо-проф.
-------------------------------	--

	програмою "Економіка підприємства" / О. В. Посилкіна, В. Г. Котлярова ; НФаУ. - Харків : НФаУ, 2020. - 20 с.
Додаткова література для поглибленого вивчення освітнього компонента	1. Артамонова Н. С. Управління витратами: навч. посіб. / Н. С. Артамонова, М. О. Акулюшина. К. : Центр учбової літератури, 2019. 116 с. 2. Іванюта П. В. Управління ресурсами та витратами: навч. посіб. / П. В. Іванюта, О. П. Лугівська. К. : Центр учбової літератури, 2019. 320 с. 3. Лабурцева О. І. Зниження витрат підприємства за допомогою аутсорсингу: зарубіжний досвід [Текст] / О. І. Лабурцева // Інвестиції: практика та досвід : науково-практичний журнал. - 2020. - № 3. - С. 5-9. 4. Кулініч Т. В. Системно-синергетичний підхід до управління витратами [Текст] / Т. В. Кулініч, Н. Л. Авраменко, Є. В. Карпенко // Інвестиції: практика та досвід : науково-практичний журнал. - 2022. - № 1. - С. 20-26. 5. Тарасенко С. І. Управління витратами: навч. посіб. Кам'янське: ДДТУ, 2018. 305 с. 6. Чорна М. В., Смірнова П. В., Бугріменко Р. М. Управління витратами: навч. посіб, 2017. 166 с. 7. Шуміло О. С. Теоретичні аспекти управління витратами на підприємстві [Текст] / О. С. Шуміло, А. А. Пакуліна, І. В. Далудіна // Бізнес інформ : науковий журнал. - 2020. - № 5. - С. 306–311. 8. Ющишина Л. О. Менеджмент ресурсів та витрат: курс лекцій. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. 103 с. 9. Управління витратами : навч. посібник / Н. М. Матвєєва, О. І. Славута; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. – 157 с. 10. Lutkevich B. Cost management. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.techtarget.com/whatis/definition/cost-management 11. Cost Management explained in 4 steps. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://cleopatraenterprise.com/cost-management-explained-in-4-steps/
Актуальні електронні інформаційні ресурси (журнали, сайти тощо) для поглибленого вивчення освітнього компонента	1. Студентська наукова бібліотека. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://lib.nuph.edu.ua/ 2. Центр дистанційних технологій навчання НФаУ [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.pharmel.kharkiv.edu 3. Офіційний сайт урядового порталу Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua 5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби». Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 27.04. 2000 р. № 92. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00. 6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси». затверджено наказом Міністерства фінансів України від 20.10. 1999 р. № 246. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99. 7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати». Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31.12. 1999 р. № 318. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00.
Система дистанційного навчання Moodle	https://pharmel.kharkiv.edu/moodle/course/view.php?id=5093

17. Матеріально-технічне та програмне забезпечення освітнього компонента:

Матеріально-технічне забезпечення: персональний комп'ютер; мультимедійний проектор; екран мультимедійний.

Програмне забезпечення: програма Office Standard; програма для організації відеоконференцій ZOOM; модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище MOODLE.